

Digitaal vaardige jongeren inzetten bij politiewerk

<auteurs: Joyce Kerstens & Sander Veenstra>

<leader>

In de pilot Teenage Crimefighters maakt de politie gebruik van de digitale knowhow en het perspectief van jongeren. De pilot liep van januari 2017 tot en met juni 2017. Wat is de werking en waarde van jongeren bij de uitvoering van politietaken?

<inleiding>

Een groot deel van de interacties tussen burgers vindt online plaats. Het gevolg hiervan is dat de politie eveneens online aanwezig is: om de orde te handhaven, strafbare feiten op te sporen en om hulp te verlenen. Daarnaast kan de politie burgers nu relatief eenvoudig betrekken bij haar werk. De politie plaatst bijvoorbeeld filmpjes op YouTube om informatie te vragen over verdachte personen en via Twitter wordt aan burgers gevraagd om foto's te sturen van verstoringen van de openbare orde. De bijdrage van burgers is van grote waarde voor de politie en dit heeft ertoe geleid dat de politie zoekt naar nieuwe manieren om burgers te betrekken bij politiewerk.

Tegelijkertijd kan worden geconstateerd dat digitale ontwikkelingen snel gaan en dat de manier waarop burgers gebruikmaken van nieuwe media continu aan verandering onderhevig is. Voor een verantwoorde online inzet van de politie is kennis van digitale ontwikkelingen onmisbaar. Het zijn de digitaal vaardige jongeren die weten waar en hoe er snel online informatie kan worden gevonden, welke 'digitale hangplekken' er zijn, wat de nieuwste trends zijn en hoe jongeren worden geronseld voor criminele activiteiten. Het is logisch om juist deze groep jongeren te betrekken bij politiewerk.

Daarom is er in januari 2017 gestart met de pilot Teenage Crimefighters, kortweg TCF. In de TCF-pilot zijn 40 digitaal vaardige jongeren binnen een besloten online community aan de slag gegaan met door de politie aangeleverde casussen. De gemiddelde leeftijd van de jongeren was achttien jaar; de jongste was vijftien en de oudste was vijfentwintig jaar. De online community is toegankelijk via een app die is toegerust met een notificatiesysteem. De jongeren krijgen via hun mobiel een pushbericht wanneer de politie een nieuwe casus uploadt en wanneer jongeren nieuwe informatie over een casus posten. Alle informatie wordt dus gedeeld in de online community en daarnaast kunnen jongeren met elkaar en met de politie chatten. Het doel van de TCF-pilot is inzicht krijgen in de werking en waarde van het betrekken van jongeren bij de uitvoering van politietaken. Het lectoraat Cybersafety van NHL Hogeschool en Politieacademie is verantwoordelijk voor de uitvoering en evaluatie van de pilot.

Bijdragen van TCF'ers

adviseren: algemene vragen beantwoorden over (illegaal) internetgebruik en internettoepassingen;

signaleren: online (live) informatie verzamelen over mogelijke verstoringen van de openbare orde tijdens evenementen;

assisteren: online informatie verzamelen over (verdachte) personen of gestolen goederen.

<kop: opzet en organisatie>

De TCF-pilot vond plaats in Noord-Nederland. Om jongeren te werven, zijn scholen benaderd. Alle scholen waren direct bereid om mee te werken: ze vonden de pilot maatschappelijk relevant en een mooie ontwikkelkans voor hun leerlingen. Geïnteresseerde jongeren hebben een aanmeldformulier ingevuld waarop ze ook hun digitale vaardigheden konden opschrijven. De ouders van minderjarige jongeren moesten expliciet toestemming geven voor de deelname van hun kind. Alle geselecteerde TCF'ers zijn online actief via WhatsApp, YouTube, Facebook en Instagram. Nagenoeg alle TCF'ers weten hoe ze toegang krijgen tot het dark web, het deel van internet dat niet rechtstreeks vindbaar is voor zoekmachines. Iets meer dan de helft van de TCF'ers kan programmeren.

Onmisbaar voor de TCF-pilot zijn natuurlijk de casussen: vragen en opdrachten die zijn gebaseerd op echt politieonderzoek. Politiepersonen uit verschillende teams hebben casussen aangeleverd. In totaal zijn zesentwintig casussen geüpload in de online community: van online rellenradar tijdens The Passion in Leeuwarden tot opsporing bij *cold cases*. In de online community is een mappenstructuur aangebracht. Iedere casus kreeg een eigen map, bijvoorbeeld #casusovervaller. Als een casus geen nieuwe informatie meer opleverde, is de casus afgesloten en daarna gearchiveerd.

Figuur XX Drie casussen: activiteit, opdrachtgever en opdracht

Om te betrokkenheid van jongeren bij de TCF-pilot te vergroten, zijn ook drie hackathons georganiseerd. Het woord hackathons is een samenstelling van de woorden 'hacken' en 'marathon'. Ook tijdens de hackathons gaan de TCF'ers aan de slag met casussen. Ze werken in teams en presenteren de resultaten na afloop aan elkaar en aan de politie.

<kop: In kaart brengen>

Na het uploaden van de #casushooligan hebben TCF'ers binnen een half uur informatie gepost over de identiteit van een mogelijke betrokkene bij een mishandeling. Voor de #casusdarkwebhandel zijn lijsten gepost met websites waarop illegale goederen worden verhandeld. De #casuspyromaan heeft informatie opgeleverd over een internetgebruiker die vermoedelijk meer weet over brandstichtingen. Dit zijn enkele concrete opbrengsten van de TCF-pilot, maar voor een gedegen evaluatie van de pilot is meer nodig. Dit 'meer' is vertaald in een draagvlakmeting onder politiepersonen van de Eenheid Noord-Nederland, interviews met jongeren en politiepersonen binnen de TCF-pilot, interviews met juridisch experts, een statistische en inhoudelijke analyse van de online activiteiten.

Quote politiemedewerker

‘Jongeren leven in een eigen wereld. Het is goed om bij te blijven. Tegenwoordig gaat zoveel via social media en het internet. De politie moet weten wat daar gebeurt om goed te kunnen anticiperen. Ik sta soms tijdens gesprekken verstuurd hoe snel jongeren overspringen van het ene naar het andere sociale netwerk en wat ze dan allemaal aan handelingen doen als ik ze vraag te laten zien om wat voor sextingmateriaal het precies gaat. Ze vliegen van de ene naar de andere account en halen overal informatie weg. Als wij jongeren gaan inzetten moet het uiteraard wel veilig gebeuren zodat we zelf geen nieuwe aflevering opstarten van ‘wie is de mol?’.’

<kop: De mensen>

Uniek aan de TCF-pilot is de dynamiek en de wederkerigheid in de communicatie tussen jongeren en politiemensen. De opbrengst per casus is simpelweg afhankelijk van de volgende formule: meer online interactie = meer informatie. Uit de evaluatie blijkt dat de positieve feedback van politiemensen, virtuele beloningen en structurele terugkoppeling over de aangedragen informatie ervoor zorgen dat jongeren zich actiever opstellen. Het idee van de virtuele beloning is overgenomen van de gaming-industrie: virtuele beloningen zijn extrinsieke motivators. In de TCF-pilot hebben jongeren en politiemensen virtuele taco's uitgedeeld. Structurele terugkoppeling betreft (korte) mededelingen over wat er met de informatie van jongeren is gedaan en of dit tot een doorbraak of ontknoping heeft geleid. Terugkoppeling werkt positief op de intrinsieke motivatie van jongeren om de politie te helpen.

Interactie, feedback en beloning

politie-frank 5:02 PM

Goed bezig, maar kunnen jullie ook een manier verzinnen om de persoon achter deze accounts te achterhalen, dan wel zijn locatie? Wellicht via een scriptje met python of zo? (heb ik volgens mij een keer wat over gelezen).

@annew 98

@sjirk

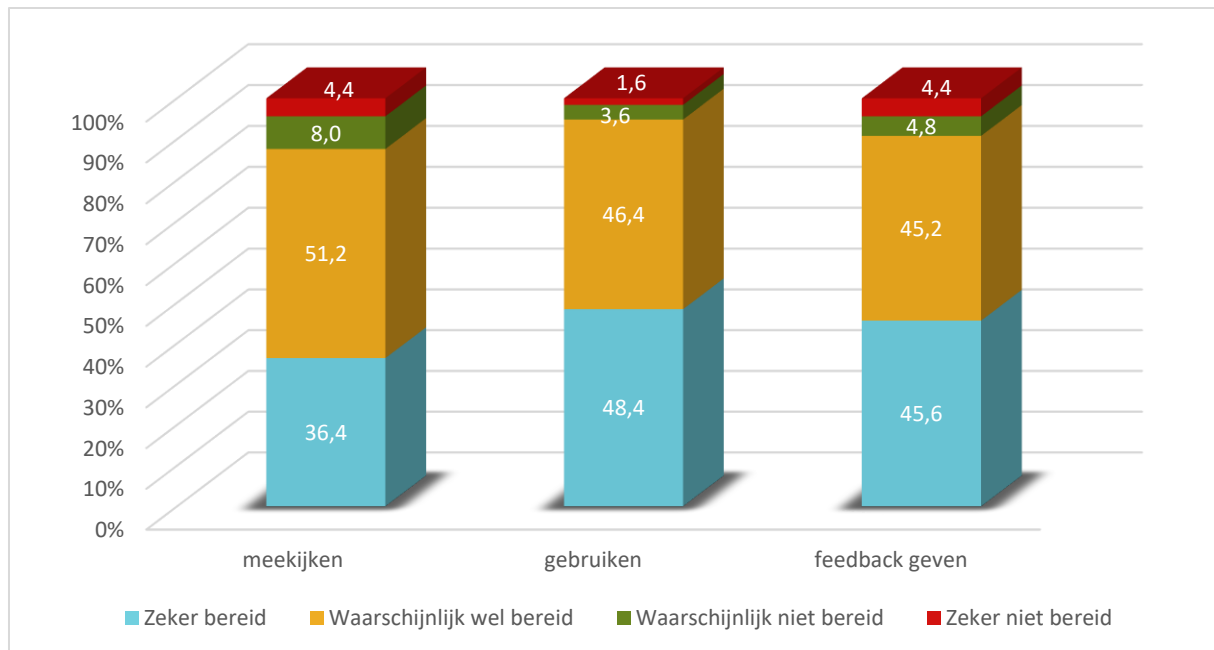
@nsk2000

Het draagvlak onder politiemensen en de bereidheid om zelf actief bij te dragen zijn cruciaal voor de TCF-pilot. Uit de draagvlakmeting komt naar voren dat een meerderheid van de politiemensen (zeer) positief is over het betrekken van jongeren bij politiewerk (84%). Politiemensen verwachten namelijk dat door het betrekken van jongeren de digitale slagvaardigheid bij opsporing en preventie wordt vergroot. Zij schatten hun eigen digitale vaardigheden laag in en die van jongeren vrij hoog. Het merendeel verwacht dat de informatie van jongeren betrouwbaar en nuttig zal zijn, maar er bestaat enige twijfel of de informatie rechtmatig zal worden verkregen. Uit de draagvlakmeting blijkt ook dat dat het merendeel van de politiemensen in een online community actief wil samenwerken met jongeren. Bij drie belangrijke aspecten – meekijken in de online community, informatie gebruiken en feedback geven – geeft ongeveer 90 procent aan hiertoe bereid te zijn.

Uit de praktijk blijkt echter dat de TCF-pilot heeft gedraaid op basis van de inzet van enkele enthousiaste politiemensen, die in hun vrije tijd hebben deelgenomen. Als wordt besloten om het TCF-project te continueren, dan moeten politiemensen tijd en middelen krijgen om deel te nemen. Het

aanleveren van casussen, het geven van feedback en terugkoppeling vraagt immers om tijd, capaciteit en inbedding in werkprocessen.

Tabel XX Percentage politiemensen dat bereid is tot meekijken in de online community, het gebruiken van informatie en het geven van feedback

<kop: De regels>

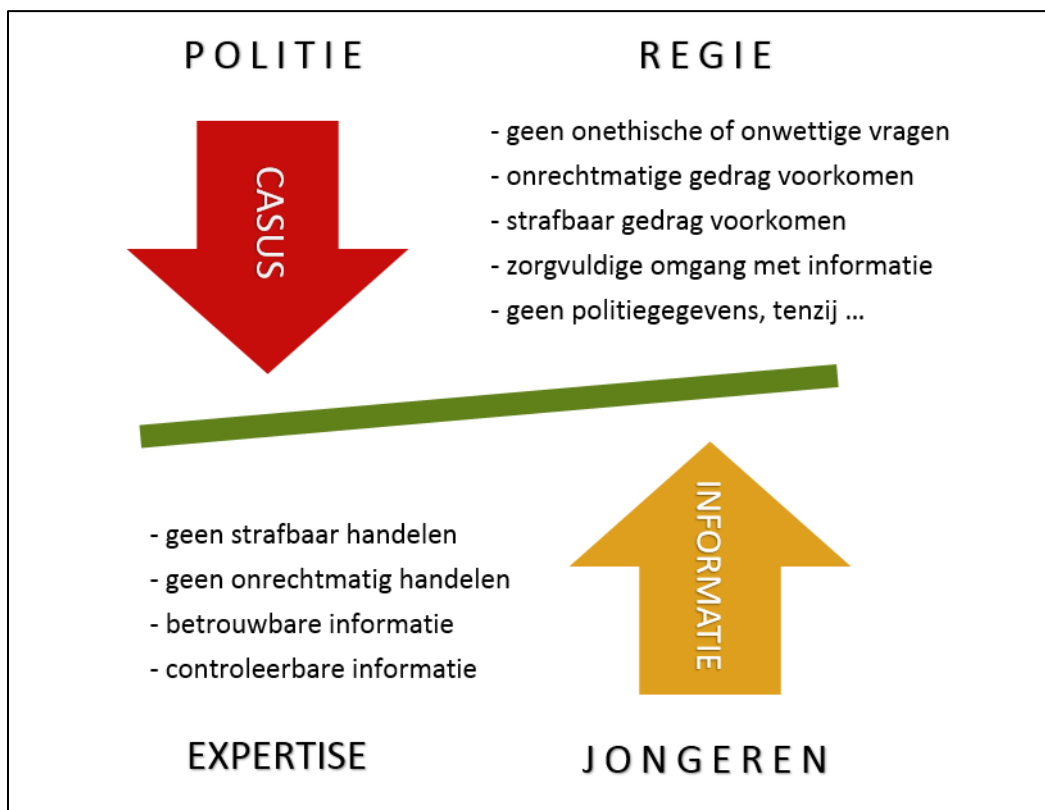
De TCF-pilot is een unieke vorm van samenwerking tussen jongeren en de politie. In de Verenigde Staten en in Groot-Brittannië zijn er wel initiatieven om jongeren kennis te laten maken met politiewerk, maar jongeren online betrekken bij politiewerk, en ook nog als digitale experts, dat gebeurt (nog) nergens. Dit betekent dat er een duidelijk kader moet komen waarin de betrokkenheid en verantwoordelijkheid van zowel jongeren als politiemensen duidelijk worden afgebakend. De politie mag online soms meer en soms minder dan jongeren: wat de politie wel en niet mag is onder andere vastgelegd in de Politiewet 2012, de Wet politiegegevens, de Wet justitiële en strafvorderlijke gegevens en de Aanwijzing Opsporingsberichtgeving. In situaties waarbij de politie minder mag dan jongeren is het uiteraard niet de bedoeling dat de politie welbewust jongeren gaat aansturen om belastende informatie te verzamelen. Dit tast de integriteit van de politie aan.

Als hoofdregel voor de samenwerking geldt dat de politie aan jongeren niet méér mag vragen dan ethische of wettelijk toelaatbaar is en dat de politie onrechtmatig, risicovol of strafbaar gedrag van jongeren actief moet voorkomen. De politie werkt immers samen met jongeren in een besloten groep en dan geldt er een zorgplicht. Deze zorgplicht geldt nog eens extra als een jongere minderjarige is. Dit betekent dat de politie jongeren actief moet begeleiden en moet voorlichten over wat wel en wat niet mag. Het moet bijvoorbeeld duidelijk zijn dat schendingen van de privacy niet zijn toegestaan. Verder

is de activiteit die jongeren verrichten van belang. Wet- en regelgeving speelt minder een rol wanneer jongeren de politie adviseren, dan wanneer jongeren de politie assisteren bij de opsporing. Zo mogen er in de TCF-pilot geen politiegegevens worden verstrekt aan jongeren, tenzij deze gegevens al eerder openbaar gemaakt zijn in een programma als Opsporing verzocht. Tot slot geldt dat politiemensen zorgvuldig moeten omgaan met alle verkregen informatie. Dit betekent dat vragen als 'weet een verdachte van de betrokkenheid van jongeren?' of 'is het beeldmateriaal gemanipuleerd?' of 'is de privacy van de verdachte geschonden?' moeten worden beantwoord. Dit is niet alleen belangrijk in verband met de veiligheid van jongeren en de rechten van verdachten, maar ook vanwege de

bruikbaarheid van informatie in een rechtszaak. Als er sprake is van een schending van de privacy, kan een rechter namelijk bewijs uitsluiten of een lagere straf opleggen.

Figuur XX Handelingskader TCF-pilot

<kop: De resultaten>

Na afloop van de TCF-pilot zijn alle berichten in de online community inhoudelijk geanalyseerd. De centrale vraag voor de inhoudelijke analyse was: in welke mate hebben de TCF'ers bijgedragen aan het beantwoorden van politievragen en wat is de waarde daarvan voor de politie in termen van bruikbaarheid en betrouwbaarheid?

Uit de inhoudsanalyse komt naar voren dat de TCF'ers op vrijwel alle adviesvragen (12 casussen) bruikbare antwoorden hebben gegeven. Zo hebben TCF'ers bij #casusextortion tips gegeven over hoe jongeren kunnen worden voorgelicht om afpersing met seksuele foto's of filmpjes te voorkomen. Ook hebben TCF'ers substantieel bijgedragen aan het signaleren van mogelijke verstoringen van de openbare orde (3 casussen). Het assisteren bij de opsporing heeft niet geleid tot concrete verblijfsinformatie van verdachte of (langdurig) vermiste personen. Wel hebben TCF'ers uitgewerkte

Quote politiemedewerker

Als onderzoeker ben ik dagelijks bezig met feiten die al zijn gebeurd. Jongeren kijken anders en zijn sneller op de hoogte van nieuwe feiten en omstandigheden en kunnen hier ook sneller op inspelen. Ook preventief. Andere denkwijze, nieuwe zienswijze, neutrale partij. Daar kun je verder mee komen.

scenario's aangedragen op basis van gevonden informatie op internet in combinatie met eigen ervaring en digitale knowhow. Deze scenario's kunnen dienen als een instrument om de blik op (oude) opsporingszaken te verruimen. De inhoudelijke bijdrage van TCF'ers bestaat dus uit concrete adviezen en informatie, een oog en oor functie bij de handhaving van de openbare orde en alternatieve scenario's bij opsporingszaken.

Wanneer TCF'ers adviseren, signaleren of assisteren bij de opsporing wordt er niet of nauwelijks informatie gegeven over gehanteerde zoekstrategieën. Dit betekent dat het voor politiemensen lastig is om na te gaan of de informatie juist of volledig is. Er zijn geen aanwijzingen gevonden voor onrechtmatige of strafbare handelingen door TFC'ers. Meer aandacht voor zoekstrategieën is dus van belang: informatie van jongeren moet immers gelijk staan aan relevante informatie voor de politie. <kop: Wordt vervolgd>

De TCF-pilot krijgt een vervolg bij de Eenheid Noord-Nederland: digitaal vaardige jongeren worden 'ondergebracht' bij OSINT. De aanbevelingen uit de evaluatie van de pilot zullen dan meegenomen worden. Over een landelijke uitrol van de pilot wordt nog overlegd.

